

ΟΙ ΠΟΛΙΟΡΚΙΕΣ ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ*

Ελευθέριος Σκιαδάς, Δημοσιογράφος-Ιστορικός, Αντιδήμαρχος Αθηναίων

Αν κάποιος επιθυμεί να μελετήσει την ιστορία του ελληνικού Έθνους, αρκεί να παρακολουθήσει την ιστορία της Ακρόπολης. Το μνημείο αυτό, που αποτελεί την απόδειξη του μέγιστου πολιτισμού από την εποχή των Πελασγών και των πρώτων κατοίκων των Αθηνών έως τις μέρες μας, κουβαλά ίχνη κάθε ιστορικής περιόδου. Πρόκειται για αυθύπαρκτη οντότητα και τα «απομνημονεύματά» της αποτελούν πολύτιμη πηγή ανασύνθεσης της Ιστορίας.

Έτσι και κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Επανάστασης η Ακρόπολη διαδραμάτισε πρωταγωνιστικό ρόλο, καθώς υπήρξε ο αυτόπτης και αυτήκοος μάρτυρας των τριών πολιορκιών που έγιναν σε αυτήν, η πρώτη τον Απριλίου του 1821, η δεύτερη τον Νοέμβριο του 1821 και η τρίτη τον Αύγουστο του 1826.

Και ενώ πλήθος ερευνητών έχει ασχοληθεί με αυτήν την περίοδο, ωστόσο παραμένουν άγνωστες κάποιες ιστορικές πτυχές της. Μία από αυτές είναι και ο ρόλος των Φιλελλήνων, με επικεφαλής τον Λιβιέρ Βουτιέ και τον Κάρολο Φαβιέρο, που ήρθαν για να υπερασπιστούν την Ακρόπολη και τους Έλληνες.

Ένα σημαντικό, λοιπόν, τμήμα των Φιλελλήνων, που βρέθηκαν να υπηρετούν υπό τον Φαβιέρο, έφθασαν στην Ελλάδα έπειτα από οργανωμένη προετοιμασία, καθώς στρατολογήθηκαν από τα ελληνικά κομιτάτα, από συλλόγους και οργανώσεις, πολλές από τις οποίες ήταν στημένες στα πρότυπα του Καρμποναρισμού και του Τεκτονισμού, με πρόσημο το τρίπτυχο «Ελευθερία-Ισότης-Αδελφότης». Μία τέτοια περίπτωση, και μάλιστα δημοσιευμένη, αποτέλεσε η οργάνωση «Αδελφοί του Απόλλωνα» στην Κόρινθο.

Γάλλοι αξιωματικοί μεταξύ των στρατιωτών του Δημητρίου Υψηλάντη. Επικρωματισμένη λιθογραφία του Fromant

Κάρολος Φαβιέρος

Εκείνο όμως που παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον και λίγοι γνωρίζουν είναι ο εντοπισμός του αρχείου των «Θετών Τέκνων της Σπάρτης» από τον Χρίστο Ριζόπουλο στην Εθνική Βιβλιοθήκη των Παρισίων, που αποτελεί μια νέα βάση για τη θεώρηση του Φιλελληνισμού, καθώς αποδεικνύει την ύπαρξη έτερου αντίστοιχου σχηματισμού, που έδρασε υπό την ονομασία «Θετά Τέκνα της Σπάρτης και των Αθηνών», συμμετείχε στην Πολιορκία της Ακροπόλεως υπό τον Φαβιέρο και πραγματοποίησε συνεδριάσεις. Επρόκειτο για μια εκστρατευτική και πολυεθνική ομάδα –κυρίως στρατιωτικών– στην οποία συμμετείχαν Γάλλοι, Ιταλοί, Ελβετοί και Γερμανοί εθελοντές. Το πιο εντυπωσιακό, δε, είναι ότι επικεφαλής αυτής της κίνησης δεν ήταν ο Φαβιέρος, αλλά ο άγνωστος μέχρι σήμερα Ιωάννης Αλέξανδρος Κύριλλος Ζαστέν.

Είναι μακρύς, επίσης, ο δρόμος και για την αποκάλυψη των ονομάτων εκείνων, που έπεσαν στις πολιορκίες της Ακρόπολης. Εκτός από τον κατάλογο που περιλαμβάνει ο Δ. Σουμερλής στην Ιστορία του, οι πίνακες που διασώζονται στην Εθνική Βιβλιοθήκη της Γαλλίας με μέλη της οργάνωσης «Θετά Τέκνα της Σπάρτης και των Αθηνών», αναφέρουν τα ονόματα Jean Francois de Clement και Rigal από τη Μασσαλία.

ΟΙ ΠΟΛΙΟΡΚΙΕΣ ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ*

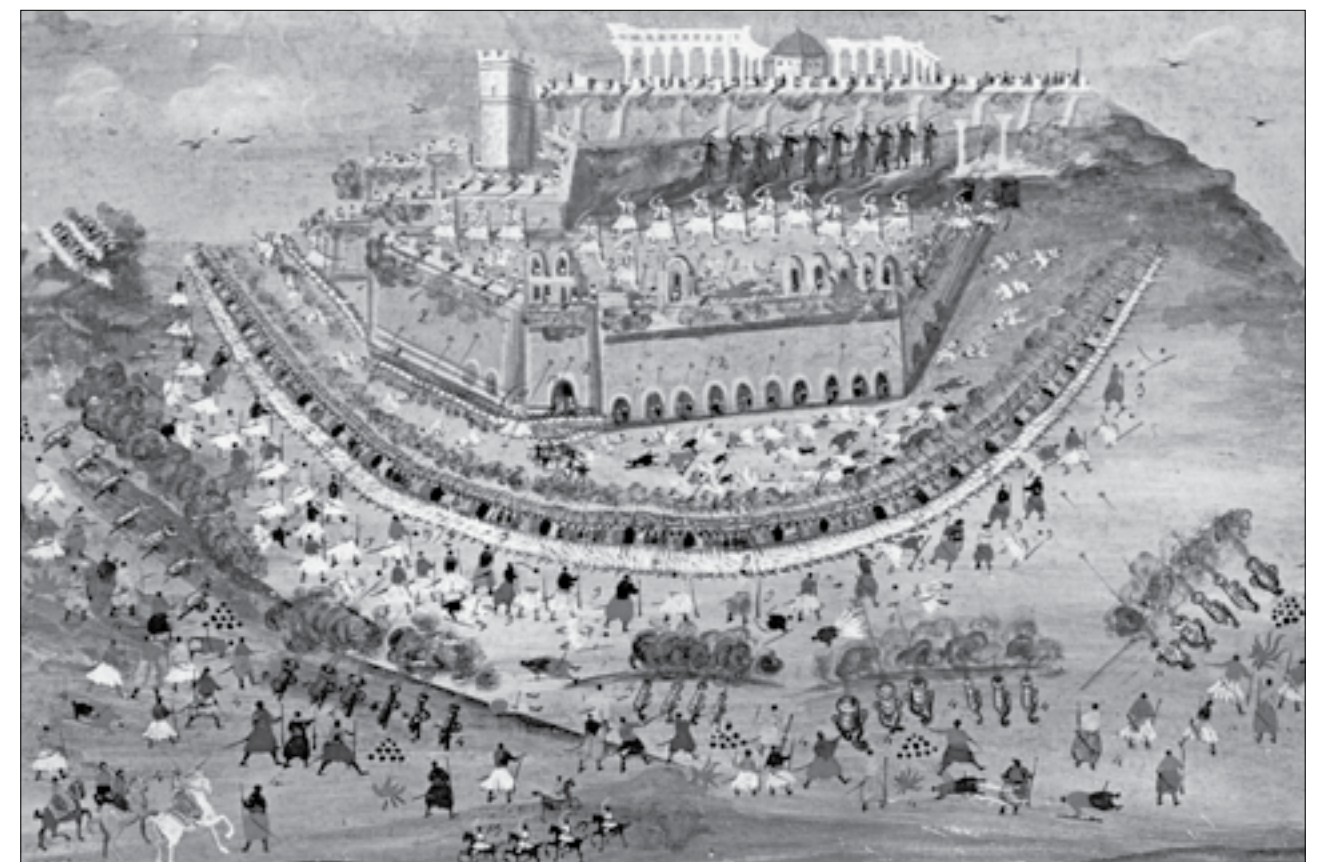
Κι ενώ το σύνολο σχεδόν της βιβλιογραφίας παρουσιάζει τον Φαβιέρο και τους λοιπούς Φιλέλληνες ως τους σωτήρες της Ακρόπολης και του Ελληνικού Έθνους, δεν λείπει και η αντίθετη άποψη που κάνει λόγο για τυχοδιωκτισμό και για ανθρώπους που δεν σεβάστηκαν το μνημείο της Ακρόπολης. Βεβαίως, οι αναφορές αυτές, που θεωρούνται βιβλιογραφικά μεμονωμένες, χρήζουν και επιφυλακτικής αντιμετώπισης, καθώς τα ιστορικά τεκμήρια αποδεικνύουν πως οι Φιλέλληνες είχαν απόλυτη συνείδηση του χρέους τους να διαφυλάξουν τους θησαυρούς της Ακρόπολης. Άλλωστε, τα λόγια του ίδιου του Κιουταχί, του πολιορκητή της Ακρόπολης, αποδίδουν την πραγματική εικόνα του πως αντιμετώπιζαν οι ξένοι την Ακρόπολη: «Τούτο το φρούριο, επειδή είναι τόπος παλαιότατος, και παλαιότεν εβγήκαν εξ αυτού του τόπου πολλοί περιβόητοι φιλόσοφοι και το οποίο έχει έργα τέχνης προκαλούν θαυμασμόν εις τους πεπαιδευμένους Ευρωπαίους, διά τούτο όλοι οι Ευρωπαίοι θεωρούσι το φρούριον τού-

τον ως ίδιαν αυτών οικίαν· και επειδή το νομίζουν ως προσκυνητήριον τόσον οι Ευρωπαίοι καθώς και τα λοιπά έθνη των απίστων, των ονομαζομένων χριστιανών, το υπερασπίζουσι».

(*) Περίληψη διαλέξεως του Ε. Σκιαδά στο Μουσείο Ακρόπολης στις 9 Δεκεμβρίου 2010.

Η κατάληψη του Σερπεντζέ από τους Έλληνες στη διάρκεια της δεύτερης πολιορκίας της Ακρόπολης από τις δυνάμεις των επαναστατημένων. Υδατογραφία σε χαρτόνι των Π. Ζωγράφου και Ι. Μακρυγιάννη

Η «Πολιορκία των Αθηνών» από τον Κιουταχί κατά τα έτη 1826-1827. Υδατογραφία σε χαρτόνι των Π. Ζωγράφου - Ι. Μακρυγιάννη